

Nacionalni okvir: ukupnost prava u oblasti zaštite okoliša

mr. Muhamed Mujakić,
Pravni institut u BiH

Nadležnosti za oblast zaštite okoliša

Ustavom Bosne i Hercegovine u oblasti zaštite okoliša nije data nadležnost državi.

Ustavom Federacije BiH, član III.2. predviđeno je da je politika okoliša zajednička nadležnost entiteta i kantona

Ustav Republike Srpske predviđa okoliš kao čovjekovo pravo, član 35, a član 68. predviđa da je entitet nadležan za zaštitu okoliša te da su općine nadležne za zaštitu životne sredine.

Statut Brčko distrikta BiH predviđa u članu 9. da je okoliš jedna od nadležnosti Distrikta.

Prvi set zakona o okolišu u Bosni i Hercegovini je pripremljen uz finansijsku i tehničku asistenciju programa EU za Pomoć Zajednice u obnovi, razvoju i stabilizaciji (*eng. Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilization - CARDS*). Namjera je bila da se izrade zakoni u skladu s relevantnim evropskim direktivama, koji će biti usklađeni za oba entiteta i Brčko distrikt. Ovaj set zakona je razmatrao i odobrio Međuentitetski koordinacioni odbor za okoliš i sadržio je sljedeće zakone:

- Zakon o zaštiti okoliša,
- Zakon o zaštiti zraka,
- Zakon o zaštiti voda,
- Zakon o upravljanju otpadom,
- Zakon o zaštiti prirode,
- Zakon o fondu za okoliš/Zakon o fondu za zaštitu životne sredine.

Entitet Republika Srpska je ove zakone usvojila 2002. godine, Federacija Bosne i Hercegovine 2003. godine a Brčko distrikt 2004. godine.

Sadržaj tih zakona nije isti u oba entiteta i Brčko distriktu, ali su vrlo slični i ne postoje ključne razlike. Međutim, Zakon o zaštiti voda više nije važeći i 2006. je u oba entiteta zamijenjen Zakonom o vodama.

Zakon o zaštiti okoliša / Zakon o zaštiti životne sredine

Zakon o zaštiti okoliša FBiH i Zakon o zaštiti životne sredine RS-a su osnovni zakonski akti koji određuju i utvrđuju ciljeve, načela, mjere, odgovornosti, dokumente, financiranje i nadzor zaštite okoliša/životne sredine na području ovih bh entiteta.

Pravni okvir: Okoliš – životna sredina

- Federacija BiH: Zakon o zaštiti okoliša (Sl. novine FBiH 33/03, 38/09);
- Republika Srpska:
 - Zakon o zaštiti životne sredine (Sl. glasnik RS 28/07, 41/08, 29/10);
 - Brčko distrikt: Zakon o zaštiti životne sredine, (Sl. glasnik BD 24/04, 1/05, 19/07 i 9/09).

Pravni okvir: Priroda

- Federacija BiH: Zakon o zaštiti prirode (Sl. novine FBiH 33/03);
- Republika Srpska: Zakon o zaštiti prirode (Sl. glasnik RS 50/02, 34/08);
- Brčko distrikt: Zakon o zaštiti prirode, (Sl. glasnik BD, 24/04, 1/05, 19/07 i 9/09).

Pravni okvir: Zaštita voda

- Federacija BiH: Zakon o vodama (Sl. novine FBiH 70/06)
- Republika Srpska: Zakon o vodama (Sl. glasnik RS 50/06);
- Brčko distrikt: Zakon o zaštiti voda (Sl. glasnik BD 25/04, 1/05, 19/07).

Pravni okvir: Zrak/vazduh

- Federacija BiH: Zakon o zaštiti zraka (Sl. novine FBiH 33/03, 4/10);
- Republika Srpska: Zakon o zaštiti vazduha (Sl. glasnik RS 124/11);
- Brčko distrikt: Zakon o zaštiti zraka (Sl. glasnik BD 25/04, 1/05, 19/07, 9/09).

Pravni okvir:Upravljanje otpadom

- Federacija BiH: Zakon o upravljanju otpadom (Sl. novine FBiH 33/03, 72/09);
- Republika Srpska: Zakon o upravljanju otpadom (Sl. glasnik RS 53/02, 65/08);
- Brčko distrikt: Zakon o upravljanju otpadom (Sl. glasnik BD 25/04, 1/05, 19/07, 2/08, 9/09).

Pravni okvir: ostali propisi

- Zakon o fondu za zaštitu okoliša (Sl. novine FBiH 33/03);
- Zakon o fondu za zaštitu životne sredine (Sl. glasnik RS 51/02, 53/07);

Institucionalni okvir

Državni nivo:

- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa (nadležnost: definiranje politika u oblasti zaštite okoliša) – Sektor za prirodne resurse, energetiku i zaštitu okoliša – Odsjek za zaštitu okoliša;
- Uprava za zaštitu zdravlja bilja;
- M.eđuentitetsko tijelo za okoliša/životnu sredinu.

Brčko distrikt BiH:

- Odjeljenje za prostorno planiranje i imovinsko-pravne poslove Vlade Brčko distrikta BiH

Entitetski nivo: Federacija BiH:

- Ministarstvo okoliša i turizma FBiH (Sektor okoliša i Sektor okolinskih dozvola);
- Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva;
- Ministarstvo prostornog uređenja;
- Ministarstvo energije, rudarstva i industrije;
- Savjetodavno vijeće za okoliš FBiH;
- Fondacija za održivi razvoj Vlade FBiH (OdRaz);
- Fond za zaštitu okoliša FBiH;
- Agencija za vodno područje rijeke Save;
- Agencija za vodno područje Jadranskog mora;
- Federalni hidrometeorološki zavod;
- Kantonalna ministarstva koja imaju nadležnost za okoliš.

Entitetski nivo: Republika Srpska

- Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS (Sektor za zaštitu životne sredine);
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS;
- Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva RS;
- Fond za zaštitu životne sredine RS;
- Agencija za vode oblasnog riječnog sliva Save;
- Agencija za vode oblasnog riječnog sliva Trebišnjice;
- Republički hidrometeorološki zavod Banja Luka.

Zakon o zaštiti okoliša - načela

- Načelo održivog razvoja – očuvanje prirodnog blaga na način da stepen potrošnje obnovljivih materijala, vodnih i energetske resursa ne prevazilazi okvire u kojima prirodni sistemi mogu to nadomjestiti.
- Načelo predostrožnosti i prevencije – pažljivo upravljanje i korištenje komponenti okoliša (tlo, zrak, voda..), minimalno stvaranje otpada

- Načelo zamjene – svaka aktivnost koja bi mogla imati štetne posljedice po okoliš potrebno je zamjeniti drugim aktivnostima koje imaju manji rizik,
- Načelo integralnog pristupa – obuhvata uzminaje u obzir cijelog životnog ciklusa supstanci i proizvoda, svođenje nastanka otpada na minimum,
- Načelo saradnje i podjele odgovornosti,
- Učešće javnosti i pristup informacijama,
- Načelo – zagađivač plaća, troškove kontrole i prevencije od zagađenja

Zaštita komponenti okoliša:

- Očuvanje tla,
- Zaštita voda,
- Zaštita zraka,
- Očuvanje biosfere,
- Otpad,
- Buka i vibracije,
- Radijacija.

Građanska odgovornost za štetu u okolišu

Član 104. odgovornost za aktivnosti opasne po okoliš – operater koji obavlja aktivnost opasnu po okoliš odgovoran je za štetu nanesenu tom aktivnošću ljudima, imovini i okolišu, bez obzira na krivicu.

Kaznene odredbe iz Zakona o zaštiti okoliša

Član 116. Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj svako pravno lice koje:

- prekrši zahtjeve iz člana 67. ovog zakona;
- izgradi ili rukovodi radom pogona i postrojenja ili obavlja aktivnosti bez pribavljene okolinske dozvole ili suprotno okolinskoj dozvoli ili propisima;
- ne ispunjava zahtjeve ili uvjete utvrđene okolinskom dozvolom ili propisima;
- ne podnosi nadležnim organima informacije, podatke ili dokumente koji su potrebni, prema ovom zakonu ili drugim propisima;
- ne izradi plan preventivnih mjera za sprečavanje nesreća većih razmjera i ne preduzme

preventivne mjere i

- ne izradi unutrašnji plan intervencije i ne dostavi ga organu iz člana 83. ovog zakona.

Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 2.000,00 KM za prekršaje iz stava 1. ovog člana kaznit će se odgovorno lice u pravnom licu.

Hvala na pažnji

Diskusija